

EL REPTE DE L'EDUCACIÓ A LES ILLES

Maria Antònia Munar i Riutort
Presidenta d'Unió Mallorquina

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears va accedir a l'autonomia política ara fa catorze anys per la via de l'article 143. Això ha significat que la capacitat d'autogovern que disposem tots els ciutadans és, en general, molt limitada. L'article 143 de la Constitució estableix per als Estatuts d'Autonomia i per a les Institucions de les respectives Comunitats Autònomes una sèrie de competències de caràcter legislatiu molt més restringides que els Estatuts de les denominades Comunitats Històriques que van accedir a l'autonomia per la via de l'article 151 de la Constitució Espanyola.

Competències en serveis bàsics com Sanitat i Educació han estat excloses en el desenvolupament institucional i estatutari a la nostra Comunitat Autònoma fins a la reforma dels Estatuts de l'article 143 pactada pel Partit Socialista i el Partit Popular a nivell estatal. Aquesta reforma ha obert el camí per tal de gestionar directament l'Educació per part dels diferents Governos Autònoms.

En aquest sentit, les competències d'Ensenyament s'han convertit en una qüestió prioritària per als distints sectors de la nostra Comunitat Autònoma: el col·lectiu dels treballadors de l'ensenyament, les associacions de Pares i Mares d'Alumnes, i dels sectors polítics situats en l'oposició del Parlament de les Illes Balears.

Unió Mallorquina també ha mostrat la seva preocupació per tal d'aconseguir un traspàs competencial, amb els mitjans humans i materials necessaris, que permeti la consolidació d'una prestació pública bàsica com és el sistema educatiu. En el seu moment, Unió

Mallorquina des de les seves responsabilitats en el Govern de la Comunitat i, en concret des de la Conselleria d'Educació, vam començar les gestions per fer possible el traspàs de competències, i amb aquesta finalitat es va aprovar un model educatiu adaptat a la nostra realitat i a les previsions de la LOGSE. En l'actualitat, des del Parlament hem demanat en reiterades ocasions l'acceleració del procés de transferències en matèria educativa. Per tant, és urgent i necessari el compliment del calendari de traspàs de les competències que ja hem vist que ha sofert diversos retards en un tema tan important com és la Universitat.

Però també considerem que aquest traspàs és prou important

per les implicacions que té per al normal desenvolupament d'una societat que està situada en paràmetres de desenvolupament econòmic i social alts. Les Illes Balears no es poden permetre unes competències infravalorades econòmicament i sense els mitjans materials necessaris que puguin fer impossible una

El model educatiu que s'ha d'aplicar a les Illes Balears en el moment de les transferències ha de venir definit per una sèrie de factors que permetin garantir una oferta bàsicament pública, sense excloure l'aportació privada, que garanteixi la igualtat en l'accés a l'educació i que sigui de qualitat

oferta educativa de qualitat. S'ha d'evitar la possibilitat que l'experiència del traspàs de la Universitat es torni repetir.

En aquest sentit, Unió Mallorquina sent preocupació per la nova orientació de la política educativa impulsada des del Ministeri d'Educació i Cultura i concretament per les repercussions negatives que pot tenir en la nostra Comunitat Autònoma i en el procés de transferències. I són algunes de les darreres disposicions del Ministeri les que han provocat aquesta preocupació i han creat alarma social entre el col·lectiu de l'ensenyament públic. Si a això afegim que les Illes Balears són una Comunitat on el nivell d'equi-

paments i d'inversió en ensenyament públic no és dels més alts de l'Estat Espanyol, es pot entendre que les transferències presentin nombrosos punts obscurs.

Per tant, Unió Mallorquina considera que el model educatiu que s'ha d'aplicar a les Illes Balears en el moment de les Transferències ha de venir definit per una sèrie de factors que permetin garantir una oferta bàsicament pública, sense excloure l'aportació privada, que garanteixi la igualtat en l'accés a l'educació i que sigui de qualitat.

Per tant, i des de la concepció que l'Educació és un servei públic bàsic i un dret fonamental de la nostra societat, els punts concrets que Unió Mallorquina considera s'han de tenir en compte a l'hora de culminar el procés de transferències en matèria d'educació i el futur desenvolupament d'aquestes adaptant-les a la realitat de la Comunitat Autònoma són els següents:

1.- Participació dels agents socials en tot el procés de transferències des de l'Estat a la CAIB.

Una competència de la transcendència de l'Educació que afecta la societat d'aquestes illes en general ha de contemplar la participació dels sectors representatius.

2.- Manteniment i adaptació, si cal, de les previsions contemplades a la LOGSE a la realitat sociolingüística, cultural, geogràfica i històrica de les Illes.

S'han de mantenir els paràmetres de qualitat que va introduir la LOGSE en el sistema educatiu, com el ratis d'alumnes per aula tant en primària com en secundària i els requisits mínims exigibles. Igualment s'han d'adaptar els diversos currículums a la realitat diferenciada de les Illes Balears.

3.- Promoció de l'ensenyament en llengua catalana.

S'ha de partir des d'un mínim del 50% de matèries impartides en llengua catalana, fins arribar al 100% en un període de quatre anys des del moment que es faci efectiva la transferència.

4.- Garantir una major autonomia dels centres escolars a l'hora d'establir l'orientació educativa.

S'ha de garantir un augment de l'autonomia docent dels centres educatius que ha d'anar acompanyada d'un augment de l'autonomia en la gestió dels recursos econòmics i materials.

5.- Garantir la consolidació de les plantilles en els centres educatius.

Per assolir una oferta qualitativa en matèria d'ensenyament s'ha de procurar consolidar les plantilles en els centres educatius públics, reduint itineràncies garantint certa estabilitat al professorat interí. També considerem important cobrir les necessitats dels centres en matèria de substitucions, creant una borsa de substitucions permanent.

En aquest sentit, és inquietant la política del Ministeri d'Educació aplicada a les Illes Balears, que es podria qualificar "d'amortització" de places, unes vint-i-cinc, que es podria pensar dirigida a reduir el pes econòmic en els futurs traspassos de competències. Per tant, les transferències haurien de contemplar una dotació de

recursos econòmics i personal suficient i una previsió de futures inversions en ensenyament públic necessàries per assolir nivells de qualitat.

6.- Garantir la formació continua i el reciclatge del professorat.

Per altra banda la formació continua del professorat, així com el reciclatge, ha de ser prioritària per tal d'assolir aquesta oferta educativa de qualitat. Així s'ha d'afavorir el reciclatge del professorat en condicions adequades, en horari laboral, i afavorir la formació en els Centres d'Especialització del Professorat. El reciclatge s'ha de promocionar en totes i cada una de les matèries docents.

En definitiva, la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha d'enllestir el procés de transferències en matèria educativa des de la responsabilitat política per les implicacions socials i culturals que tenen aquestes. I una de les prioritats és aconseguir un sistema educatiu participatiu, socialment avançat, qualitativament modern, universal i

basat en els principis democràtics. I això requereix una gran capacitat de diàleg entre els sectors directament implicats i la societat.

Si aconseguim obrir canals de participació democràtica crec que entre tots haurem aconseguit un sistema educatiu de qualitat per a les Illes Balears. □

